

ทัศนคติของทันตแพทย์ต่อการเลือกสถานที่ทำงานในโรงพยาบาลทั่วไป
ของประเทศไทย

โดย

นทพ. กฤษณรัฐ พรหมปฎิมา
นทพ. รัชภูมิ เผ่าเสถียรพันธ์

เสนอ

ทพ. สมพล เล็กเฟื่องฟู

รองศาสตราจารย์ ภาควิชาทันตกรรมชุมชน
คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE LIBRARY
FACULTY OF DENTISTRY
CHULALONGKORN UNIVERSITY
BANGKOK THAILAND

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

007231
รท 60.0. 1539
30 11 2561

ATTITUDE OF DENTISTS TOWARDS DENTAL OFFICE
SELECTION IN PROVINCIAL HOSPITALS OF THAILAND

BY

KRISSANARUT PROMPATIMA
RATCHAPOOM PAOSATHEANPAN

SUBMITTED TO

DR. SOMPOL LEKFUANGFU

ศาสตราจารย์
รองศาสตราจารย์
ASSOCIATE PROFESSOR
DEPARTMENT OF COMMUNITY DENTISTRY
FACULTY OF DENTISTRY
CHULALONGKORN UNIVERSITY

1996

สารบัญ

(CONTENT)

	หน้า(page)
- บทคัดย่อ (Abstract)	1
- กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement)	3
- บทนำ (Introduction)	4
- บทความปริทัศน์ (Literature Review)	5
- วัสดุ และ วิธีการ (Material and Method)	8
- การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)	9
- ผลการวิจัย (Result)	10
- ข้อวิจารณ์ (Discussion)	18
- ข้อเสนอแนะ (Comment)	19
- สรุปผลงานวิจัย (Conclusions)	20
- ตัวอย่างแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลทางไปรษณีย์ (Mailing Questionnaire)	22
- เอกสารอ้างอิง (References)	25

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า(page)
- ตารางที่1 การแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา (n = 123) ตามเพศ	10
- ตารางที่2 การแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา (n = 123) ตามเชื้อชาติ	11
- ตารางที่3 การแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา (n = 123) ตามช่วงอายุ	12
- ตารางที่4 การแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา (n = 123) ตามภูมิสำเนา	13
- ตารางที่5 การแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา (n = 123) ตามที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน	14
- ตารางที่6 การแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา (n = 123) ตามระดับการศึกษาสูงสุด	15
- ตารางที่7 การแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา (n = 123) ตามเหตุผลของการเลือก สถานที่ปฏิบัติงาน	16
- ตารางที่8 การแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา (n = 123) ตามสิ่งที่ควรปรับปรุง ภายในโรงพยาบาล	17

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยเพื่อสำรวจเรื่องทัศนคติของทันตแพทย์ต่อการเลือกสถานที่ทำงานในโรงพยาบาลจังหวัดของประเทศไทยจัดทำขึ้นโดยการส่งแบบสอบถามโดยทางไปรษณีย์ไปยังทันตแพทย์จำนวน 150 คน จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling : SRS) โดยส่งไปยังโรงพยาบาลจังหวัด 75 จังหวัด จังหวัดละ 2 ชุด จำนวนทันตแพทย์ที่ตอบและส่งแบบสอบถามกลับมีจำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 82 ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานที่ทำงานของทันตแพทย์ คือ เพศ อายุ เชื้อชาติ ภูมิภาคกำเนิด ที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน และระดับการศึกษาสูงสุด นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีก เช่น ที่พัก การศึกษาต่อ และโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เป็นต้น

สนับสนุนโดยเงินทุนอุดหนุนการวิจัยโครงการวิจัยทางทันตกรรม 3205-312#45/2539

คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Abstract

To investigate attitude of dentists towards dental office selection in provincial hospitals of Thailand , was done by mailing questionnaires to 150 dentists. Based on the simple random sampling (SRS) , 123 questionnaires were returned. The response rate was 82 percents.

The results indicated that the major factor were sex , age , nation , origin, address and the highest graduation. Furthermore , continuing education ,supporting facilities, finance and housing were also major factors to select.

Keywords : Attitude , Thailand ,Dentist , Provincial Hospital

Supported by Dental Research Fund, Dental research project 3205-312#45/1996

Faculty of Dentistry, Chulalongkorn University

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

(ACKNOWLEDGEMENT)

การวิจัยเรื่อง ทักษะคิดของทันตแพทย์ต่อการเลือกสถานที่ทำงานในโรงพยาบาลทั่วไปของประเทศไทย สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือและสนับสนุนจาก

- 1) รศ.ทพ. สมพล เล็กเฟื่องฟู ที่ช่วยให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษาชี้แนะข้อผิดพลาด ช่วยแก้ไขงานวิจัยชิ้นนี้จนเสร็จสมบูรณ์
- 2) ภาควิชาทันตกรรมชุมชน คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 3) ทันตแพทย์ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน
- 4) ศูนย์ทันตสารสนเทศ คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ นักวิชาการคอมพิวเตอร์ทุกท่าน

ทางคณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทนำ

(INTRODUCTION)

การให้บริการทันตสาธารณสุขนับว่าเป็นบริการด้านสาธารณสุขที่เป็นปัจจัย พื้นฐานที่สำคัญด้านหนึ่ง ซึ่งรัฐจะต้องให้แก่ประชาชนโดยทั่วถึง แต่ปัจจัยหนึ่งซึ่งทำให้การให้บริการทางทันตสาธารณสุขไม่บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ คือการกระจายทันตแพทย์สู่ชนบทในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ ทันตแพทย์ส่วนใหญ่ยังต้องการที่จะอยู่ในส่วนกลางหรือกระจายตามเมืองใหญ่ ๆ เท่านั้น⁽¹⁾ ทำให้การบริการทางทันตสาธารณสุขไปไม่ถึงประชาชนในชนบทที่ห่างไกล ดังนั้น รัฐได้จัดทำแผนการกระจายทันตแพทย์ที่จบการศึกษาในประเทศ ตั้งแต่ปีการศึกษา พ.ศ. 2532 จะต้องออกไปปฏิบัติงานตามโรงพยาบาลของรัฐในส่วนภูมิภาคเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี⁽²⁾ ทันตแพทย์ใช้ทุนจึงถูกกำหนดขึ้นและมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดสรรทันตแพทย์คู่สัญญา⁽³⁾ เพื่อดำเนินการกระจายทันตแพทย์ที่จบใหม่ไปยังส่วนต่าง ๆ ของประเทศ ตามนโยบายทันตสาธารณสุขแห่งชาติ ซึ่งก็ช่วยแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่ง แม้กระนั้นก็ยังมียังปัจจัยอีกหลาย ๆ ประการที่ทำให้การบริการทันตสาธารณสุขไม่บรรลุตามเป้าหมาย

งานวิจัยนี้จึงถูกทำขึ้นเพื่อ เก็บรวบรวม และ นำเสนอปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเลือกสถานที่ทำงานของทันตแพทย์ เพื่อจะเป็นข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งจะนำผลมาให้ ประชาชนในทุก ๆ พื้นที่ของประเทศไทย มีสิทธิเสมอภาค ในการได้รับบริการทางทันตสาธารณสุข

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทความปริทัศน์

(LITERATURE REVIEW)

จากผลการวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับทัศนคติของทันตแพทย์ต่อการเลือกสถานที่ทำงานในโรงพยาบาลทั่วไปของประเทศไทย ได้มีการวิจัยหลายครั้ง เนื่องจากเป็นที่สนใจกันอย่างมาก ซึ่งทางคณะผู้วิจัยได้จัดรวบรวมมาเฉพาะงานวิจัยที่น่าสนใจบางส่วน ดังต่อไปนี้

พิชิต โคตรจรัส⁽⁵⁾ ในปี 2534 โดยทำการสำรวจจากแบบสอบถามจากนักศึกษาทันตแพทย์ชั้นปีที่ 2 ถึงชั้นปีที่ 6 จำนวนทั้งหมด 1,041 คน จากสถาบันการศึกษาคณะทันตแพทยศาสตร์ทั้งหมดในประเทศไทย 5 สถาบัน ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหิดล และ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า นักศึกษามักจะปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพฯ หรือส่วนภูมิภาคระดับในจังหวัดเท่านั้น ส่วนในระดับอำเภอมีน้อยมากและปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกสถานที่ทำงานคือ ความคิดของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

พัชรารธรรม ศรีศิลป์นันท์, อุทัยวรรณ กาญจนากามล⁽⁶⁾ ในปี 2534 โดยทำการวิเคราะห์ และประมวลทัศนคติและข้อมูลต่าง ๆ ของทันตแพทย์ผู้ทำสัญญาที่สำเร็จการศึกษาจากคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รุ่นที่ 1 และ รุ่นที่ 2 จำนวน 109 คน ที่มีต่อการทำงานในระบบราชการในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงระบบการทำงานของทันตแพทย์ผู้ทำสัญญาและแนวทางในการผลิตบัณฑิตทันตแพทย์ ให้สอดคล้องกับหน้าที่ที่จะปฏิบัติ พบว่า ทันตแพทย์ร้อยละ 24.8 ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนขนาด 30 เตียง และกระจายอยู่ในระดับอำเภอร้อยละ 8.6 มีทันตแพทย์กว่าร้อยละ 50 ระบุว่า เงินเดือนที่ได้รับไม่พอใช้ และ ยากย้ายสถานที่ปฏิบัติงานหากสามารถย้ายได้ เมื่อสิ้นสุดสัญญารับราชการมีทันตแพทย์ร้อยละ 44.1 คาดว่าจะรับราชการต่อไป ซึ่งในความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่คาดหวังว่าจะทำเมื่อสิ้นสุดสัญญารับราชการ พบว่า มีความแตกต่างในความคิดระหว่างทันตแพทย์ รุ่นที่ 1 และ รุ่นที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ความก้าวหน้าในการรับราชการเป็นสิ่งที่ทันตแพทย์ต้องการให้ทางราชการดำเนินการมากที่สุด

สุวิน วิสุทธิสิน, สุณี ผลดีเยี่ยม⁽⁷⁾ ในปี 2534 ทำการวัดทัศนคติโดยการส่งแบบสอบถาม ไปยังทันตแพทย์ผู้ทำสัญญารุ่นที่ 1 ทุกคนที่ปฏิบัติงานในกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ภายหลังจากทำงานไปช่วงหนึ่ง ทัศนคติต่อคุณลักษณะของทันตแพทย์เปลี่ยนไปในทางบวก ขณะที่ทัศนคติต่อวิชาชีพและการทำงานในชนบทเปลี่ยนแปลงไปในทางลบมากขึ้น

วิลาส สัตยสันต์สกุล , สมใจ แซ่โต๊ะ⁽⁸⁾ ในปี 2534 โดยสัมภาษณ์ในด้านต่าง ๆ ของทันตแพทย์ที่จบใหม่และไปปฏิบัติราชการตามสัญญาการใช้ทุนเป็นเวลา 3 ปี จำนวน 3 รุ่น 49 คน ตามโรงพยาบาลในระดับต่าง ๆ คือ โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน ทั้งหมดในเขต 14 จังหวัดภาคใต้ พบว่า ทันตแพทย์ส่วนใหญ่ยังมีความต้องการอยู่ในระบบราชการ ส่วนน้อยที่ต้องการลาออกเพื่อประกอบอาชีพส่วนตัว สวัสดิการที่หัก สภาพที่ทำงาน และการศึกษาต่อเนื่องยังคงเป็นปัจจัยสำคัญให้ทันตแพทย์ใช้ทุนอยู่ในระบบราชการตลอดจนขวัญ กำลังใจ และ ความเอาใจใส่ของผู้บริหารระดับสูง เป็นสิ่งที่ทันตแพทย์ที่อยู่ในชนบทรอคอยอยู่

Beazoglou, T.J. , Crake, G.M. , Doherty, N.J. , Heffley, D.R.⁽¹⁹⁾ ในปี 1992 ทำการประเมินรูปแบบทางเศรษฐกิจ ซึ่งนำมาใช้อธิบายการกระจายตัวของทันตแพทย์ในเขตเทศบาลของเมืองคอนเนคติกัต และทดสอบสมมติฐานการกระจาย มากกว่าการแสดงการสุ่มตัวอย่างโดยยึดการทำนายทางทฤษฎี พบว่า การกระจายตัวของทันตแพทย์นั้นขึ้นกับปัจจัยไม่กี่ประการซึ่งสามารถนำรูปแบบ และ ผลการวิจัยมาใช้กับพื้นที่อื่น ๆ ได้ และยังใช้ข้อมูลจากการวิจัยมาใช้กับพื้นที่ในเขตเทศบาลได้ทุกแห่ง อาจมีประโยชน์อย่างมากสำหรับนักศึกษาทันตแพทย์ต่อการเลือกสถานที่ทำงาน

Lowell-Smith, E.G.⁽¹⁷⁾ ในปี 1993 ทำการสำรวจรูปแบบทำเลที่ทำงานของบุคลากรทางการแพทย์ ในช่วง 40 ปีที่ผ่านมา พบว่า ทันตแพทย์ที่มีอายุมากและอายุน้อยในเมืองแลนซิง รัฐมิชิแกน มีการย้ายสถานที่ทำงานของตนจากเมืองหลวงไปยังพื้นที่อื่น ๆ ของเมือง ด้วยเหตุผลหลักทางเศรษฐกิจภายนอกเมือง สันนิษฐานได้จากทันตแพทย์ที่มีอายุน้อยที่อยู่ในส่วนอื่น ๆ ของเมือง สรุปว่า การทำวิจัยต่อไปนั้นควรจะคำนึงถึงผลของขนาดของเมืองต่อรูปแบบการกระจายตัวของบุคลากรทางการแพทย์

Waldman, H.B.⁽¹⁵⁾ ในปี 1994 ได้ทำการค้นคว้าเพิ่มเติมจากงานวิจัยเดิมของ ADA จำนวน 3 ฉบับ เกี่ยวกับการกระจายตัวของทันตแพทย์เฉพาะทางสาขาปริทันตวิทยา กับปัจจัยเฉพาะส่วนบุคคล ได้แก่ เชื้อชาติ ศาสนา เป็นต้น พบว่า อัตราส่วนระหว่างทันตแพทย์เฉพาะทางปริทันตวิทยาต่อจำนวนประชากรมีค่าสูงขึ้น ร้อยละ 30 ของจำนวนทันตแพทย์ดังกล่าวมีอายุน้อยกว่า 40 ปี (มากกว่านี้เกือบทั้งหมดเป็นเฉพาะทางสาขาอื่นๆ) และจำนวนของนักศึกษาที่จะจบในอนาคตมีเฉพาะทางสาขานี้เพิ่มขึ้น ถึงแม้ว่า ทั้งภาครัฐจะพยายามจำกัดจำนวนทันตแพทย์สาขาดังกล่าวให้น้อยลง เพื่อการกระจายจำนวนทันตแพทย์ไปยังสาขาอื่นที่ขาดแคลน

Waldman, H.B.⁽¹³⁾ ในปี 1994 ได้ทำการค้นคว้างานที่ศึกษาในปี 1991 และงานวิจัยเดิมของ ADA จำนวน 2 ฉบับ พบว่า การกระจายตัวของทันตแพทย์ในสาขาทันตกรรมรักษารากฟันนั้นมีความเกี่ยวข้องอย่างจำเพาะกับเชื้อชาติ ศาสนา และพื้นที่ในแต่ละรัฐ

Waldman, H.B.⁽¹⁴⁾ ในปี 1994 ได้ทำการค้นคว้าเพิ่มเติมจากงานวิจัยของ ADA ในปี 1982 และปี 1991 พบว่า การกระจายตัวของทันตแพทย์ในสาขาทันตกรรมประดิษฐ์นั้นมีความเกี่ยวข้องกับเชื้อชาติ ศาสนา และพื้นที่ในแต่ละรัฐ

Brand, A.A. , Rudolph. , Gilbert, L.⁽¹¹⁾ ในปี 1994 จากงานวิจัยเชิงพรรณนาโดยสอบถามทันตแพทย์เกี่ยวกับทัศนคติ และมุมมองเกี่ยวกับการวางแผนเพื่อตอบสนองความต้องการการรักษาสุขอนามัยในช่องปากของประชาชนชาวอาฟริกาได้พบว่า ทันตกรรมบูรณะ(Restorative) ลดลงจากร้อยละ 27.9 ในปี ค.ศ. 1983 เป็น ร้อยละ 16.6 ในปี ค.ศ. 1988 และ การกระจายตัวของทันตแพทย์เกี่ยวเนื่องกับ อายุ ความพร้อมของประสบการณ์การทำงาน การกระจายตัวของประชากร และความต้องการการเปลี่ยนแปลง

Brennan, D.S. , Spencer, A.J. , Szuster, F.S.⁽¹⁰⁾ ในปี 1996 ได้ทำการศึกษารูปแบบการทำงานของทันตแพทย์จำนวน 202 คน ในช่วงปี 1983 ถึง 1988 โดยแบ่งทันตแพทย์ออกเป็น 3 กลุ่ม พบว่า การกระจายของทันตแพทย์ซึ่งสัมพันธ์กับรูปแบบการทำงานนั้นขึ้นอยู่กับอายุของทันตแพทย์ ประสบการณ์ทำงาน ประชากรในพื้นที่นั้น ๆ และการเปลี่ยนความต้องการของทันตแพทย์

Waldman, H.B.⁽¹²⁾ ในปี 1994 พบว่า การเปลี่ยนแปลงของระดับกำลังบุคคลากรทางทันตกรรมยังมีความแตกต่างกันในแต่ละรัฐ จากงานวิจัยเดิมก่อนหน้างานวิจัยนี้รายงานว่ามีการกระจายตัวของทันตแพทย์ทั่วไปออกไปยังถิ่นที่ห่างไกลมากขึ้น แต่ไม่ได้รวมถึงทันตแพทย์เฉพาะทาง จากงานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่ามีการเพิ่มของจำนวนผู้ช่วยปฏิบัติงานมากขึ้น แต่ก็ยังมีประชากรที่ขาดการดูแลสุขภาพอยู่ในหลายรัฐ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัสดุและวิธีการ

(MATERIAL AND METHOD)

การวิจัยนี้จัดทำขึ้นโดยการส่งแบบสอบถามไปยังโรงพยาบาลจังหวัดในทุกจังหวัดของประเทศไทยทางไปรษณีย์รวมทั้งสิ้น 150 ชุด จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling ;SRS) สํารวจในช่วงระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2539 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2540 โดยภายในซองมี

1.เอกสารชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย คำแนะนำ และรายละเอียดเกี่ยวกับการกรอกแบบสอบถาม

2. แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานและสถานที่ทำงาน

ส่วนที่ 2 ทศนคติต่อการทำงานและสถานที่ทำงาน

3.ซองจดหมายและดวงตราไปรษณียากรณ์ เพื่อการตอบกลับมาซึ่ง คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีได้มีนามของทันตแพทย์ผู้ตอบกลับมาคด้วย

ในจำนวนนี้มีแบบสอบถามที่ส่งตอบกลับมาจำนวน 123 ชุด คิดเป็นร้อยละ 82

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

(DATA ANALYSIS)

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ Software SPSS/PC+ for WINDOW โดยวิเคราะห์เป็น ความถี่ และ ร้อยละ

การวิเคราะห์ความถี่และร้อยละ จะวิเคราะห์โดยรวมทั้งประเทศ ไม่จำแนกออกเป็นภาค

1. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูล จาก แบบสอบถาม ส่วนที่ 1 โดยการวิเคราะห์ความถี่ และ คำนวณเป็นร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานและสถานที่ทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 โดยการวิเคราะห์ความถี่ และ คำนวณเป็นร้อยละ
3. ทัศนคติต่อการทำงาน และ สถานที่ทำงาน วิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 โดยการวิเคราะห์ความถี่ และ คำนวณเป็นร้อยละ

การทดสอบระดับนัยสำคัญทางสถิติ โดยจำแนกออกเป็นภาค

ทดสอบโดยใช้ Chi-square ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ ในส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 กับสถานที่ทำงานทั้ง 5 ภาค ได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ + ภาคตะวันตก ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออก

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิจัย

(RESULT)

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยมูลเหตุที่ส่งผลกระทบต่อทัศนคติและความตั้งใจของทันตแพทย์ ในการเลือกสถานที่ทำงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ทันตแพทย์ที่เป็นตัวอย่างจำนวน 123 คน เป็นเพศชายจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 เพศหญิงจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 การแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา (n = 123) ตามเพศ

เพศ	จำนวนคน
ชาย	56(45.5%)
หญิง	67(54.5%)

ภาค \ เพศ	กลาง	เหนือ + ตะวันตก	ใต้	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ตะวันออก
ชาย	19	9	10	14	4
หญิง	16	13	15	15	8

$$\chi^2 = 2.39 \quad p\text{-value} = 0.66$$

$$\chi^2_{0.05,4} = 9.49$$

มีทันตแพทย์เชื้อชาติไทยในกลุ่มตัวอย่าง 107 คน คิดเป็นร้อยละ 87.0
 มีทันตแพทย์เชื้อชาติจีนในกลุ่มตัวอย่าง 15 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2 นอกจากนี้มีทันตแพทย์ 2 คน ที่
 ไม่ตอบ คิดเป็นร้อยละ 0.8 (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 การแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา (n = 123) ตามเชื้อชาติ

เชื้อชาติ	จำนวนคน
ไทย	107(87.0%)
จีน	15(12.2%)
อื่น ๆ	0(0.0%)

ภาค เชื้อชาติ	กลาง	เหนือ + ตะวันตก	ใต้	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ตะวันออก
ไทย	1	-	-	-	-
จีน	31	20	22	24	10
อื่น ๆ	3	2	3	5	2

$$\chi^2 = 3.99 \quad p\text{-value} = 0.86$$

$$\chi^2_{0.05,8} = 15.51$$

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทันตแพทย์ที่เป็นตัวอย่างในช่วงอายุน้อยกว่า 30 ปี มี 42 คน คิดเป็นร้อยละ 34.1
 ช่วงอายุ 30 - 39 ปี มี 49 คน คิดเป็นร้อยละ 39.8 และช่วงอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป มี 32 คน
 คิดเป็นร้อยละ 26.0 (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 การแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา (n = 123) ตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวนคน
น้อยกว่า 30	42(34.1%)
30 - 39	49(39.8%)
ตั้งแต่ 40 ขึ้นไป	32(26.0%)

ช่วงอายุ \ ภาค	กลาง	เหนือ	ใต้	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ตะวันออก
น้อยกว่า 30 ปี	11	4	14	10	3
30 - 39 ปี	13	12	7	13	4
40 - 49 ปี	6	3	3	6	4
50 - 59 ปี	3	3	1	-	1
มากกว่า 59 ปี	2	-	-	-	-

$$\chi^2 = 19.57 \quad p\text{-value} = 0.24$$

$$\chi^2_{0.05,16} = 26.30$$

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทันตแพทย์ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ มี 29 คน เป็นร้อยละ 23.6 ภูมิลำเนาอยู่ใน
จังหวัดที่ทำงานอยู่ขณะนี้ มี 43 คน คิดเป็น ร้อยละ 35.0 และ ภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่น ๆ
มี 49 คน คิดเป็นร้อยละ 39.8 นอกจากนี้ มีทันตแพทย์เพียง 2 คน ที่ไม่ตอบ คิดเป็นร้อยละ 1.6
(ดังตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 การแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา (n = 123) ตามภูมิลำเนา

ภูมิลำเนา	จำนวนคน
กรุงเทพฯ	29(23.6%)
จังหวัดที่ทำงานอยู่ขณะนี้	43(35.0%)
จังหวัดอื่น	49(39.8%)

ภาค	กลาง	เหนือ + ตะวันตก	ใต้	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ตะวันออก
ภูมิลำเนา					
ไม่ตอบแบบสอบถาม	1	-	1	-	-
กรุงเทพฯ	11	6	1	6	5
จังหวัดที่ทำงานอยู่ขณะนี้	12	7	12	9	3
จังหวัดอื่น	11	9	11	14	4

$$\chi^2 = 12.22 \quad p\text{-value} = 0.43$$

$$\chi^2_{0.05;12} = 21.03$$

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทันตแพทย์ในกลุ่มตัวอย่างที่มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบันในกรุงเทพฯ มี 8 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 ที่อยู่อาศัยในปัจจุบันอยู่ในจังหวัดที่ทำงานอยู่ขณะนี้ มี 113 คน คิดเป็นร้อยละ 91.9 และ ที่อยู่อาศัยในปัจจุบันอยู่ในจังหวัดอื่น มี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 (ดังตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 การแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา (n = 123) ตามที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน

ที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน	จำนวนคน
กรุงเทพฯ	29(6.5%)
จังหวัดที่ทำงานอยู่ขณะนี้	113(91.9%)
จังหวัดอื่น	2(1.6%)

ที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน \ ภาค	กลาง	เหนือ + ตะวันตก	ใต้	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ตะวันออก
กรุงเทพฯ	3	-	1	3	1
จังหวัดที่ทำงานอยู่ขณะนี้	31	21	24	26	11
จังหวัดอื่น	-	1	-	-	-

$$\chi^2 = 7.28$$

$$p\text{-value} = 0.51$$

$$\chi^2_{0.05,8} = 15.51$$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทันตแพทย์ที่มีระดับการศึกษาสูงสุด ปริญญาตรีทันตแพทยศาสตรบัณฑิตมี 88 คน คิดเป็นร้อยละ 71.5 และ ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีทันตแพทยศาสตรบัณฑิต มี 35 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 (ดังตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 การแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ($n = 123$) ตามระดับการศึกษาสูงสุด

ระดับการศึกษาสูงสุด	จำนวนคน
ปริญญาตรีทันตแพทยศาสตรบัณฑิต	88(71.5%)
สูงกว่าปริญญาตรีทันตแพทยศาสตรบัณฑิต	35(28.5%)

ระดับการศึกษาสูงสุด \ ภาค	กลาง	เหนือ + ตะวันตก	ใต้	ตะวันออก เชียงเหนือ	ตะวันออก
ปริญญาตรีทันตแพทยศาสตรบัณฑิต	22	15	22	20	9
สูงกว่าปริญญาตรีทันตแพทยศาสตรบัณฑิต	13	7	3	9	3

$$\chi^2 = 4.91 \quad p\text{-value} = 0.30$$

$$\chi^2_{0.05,4} = 9.49$$

ส่วนสาเหตุในการตัดสินใจทำงานในสถานที่ทำงาน และสิ่งที่ต้องการการปรับปรุงแก้ไข ได้แสดงใน ตารางที่ 7 และ ตารางที่ 8 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยมูลเหตุที่ส่งผลกระทบต่อทัศนคติและความตั้งใจของทันตแพทย์ในการเลือกสถานที่ทำงาน

ตารางที่ 7 การแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา (n = 123)ตามเหตุผลของการเลือกสถานที่ปฏิบัติงาน

เหตุผลของการเลือกสถานที่ปฏิบัติงาน	จำนวนคน	χ^2	p-value
การคมนาคมสะดวก	75(61.0%)	3.06	0.55
มีที่พักที่สะดวก	67(54.5%)	14.41	0.57
คิดว่าทำประโยชน์ต่อชุมชนได้สูงสุด	47(38.2%)	0.68	0.95
มียานพาหนะส่วนตัว	46(37.4%)	0.52	0.97
มีสวัสดิการที่ดี	43(35.0%)	0.99	0.91
มีภูมิสำเนาอยู่ที่นี่	43(35.0%)	4.56	0.34
สามารถเดินจากที่พักมายังที่ทำงานได้	34(27.6%)	1.84	0.77
บิดามารดาต้องการให้ทำงานอยู่ที่นี่	30(24.4%)	2.17	0.70
ใช้ทุน	30(24.4%)	3.29	0.51
มีเครื่องมือทางทันตกรรมครบและทันสมัย	29(23.6%)	7.36	0.12
ย้ายตามญาติ(บิดา/มารดา/คู่สมรส ฯลฯ)	26(21.1%)	13.38	0.01

$$\chi^2_{0.05,4} = 9.49$$

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 การแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา (n = 123)ตามสิ่งที่ควรปรับปรุง
ภายในโรงพยาบาล

สิ่งที่ควรปรับปรุงภายในโรงพยาบาล	จำนวนคน	χ^2	p-value
การบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพ	79(64.2%)	1.66	0.80
ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกล	60(48.8%)	3.29	0.51
เพิ่ม โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่และการศึกษา	58(47.2%)	3.51	0.48
อุปกรณ์อำนวยความสะดวกภายในสถานที่ทำงาน	53(43.1%)	11.68	0.02
รูปแบบการให้บริการต่อผู้ป่วย	48(39.0%)	3.54	0.47
ที่พัก	48(39.0%)	7.50	0.11
เครื่องมือทางทันตกรรม	47(38.2%)	2.74	0.60
ความร่วมมือของเจ้าหน้าที่และผู้ร่วมงานในกลุ่มงาน	44(35.8%)	1.80	0.77
รายได้	36(29.3%)	11.82	0.02
ความสะอาดของสถานที่ทำงาน	28(22.8%)	0.94	0.92

$$\chi^2_{0.05;4} = 9.49$$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อวิจารณ์

(DISCUSSION)

1. จากผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของบิดามารดาหรือผู้ปกครองมีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานที่ทำงานเหมือนกับงานวิจัยเดิม⁽⁵⁾ แต่ไม่ใช่ปัจจัยที่สำคัญมากที่สุด (ร้อยละ 24.2)
2. ความพอใจในรายได้ที่ได้รับต่อเดือนของทันตแพทย์เพิ่มขึ้นจากงานวิจัยเดิม⁽⁶⁾
3. ความพอใจในสถานที่ทำงานมีมากขึ้น⁽⁶⁾ และ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานยังคงเป็นสิ่งที่ทันตแพทย์ต้องการให้ทางราชการดำเนินการแก้ไขเป็นอันดับต้นๆ⁽⁶⁾
4. ทันตแพทย์ส่วนใหญ่ มีทัศนคติที่ดี ต่อ การทำงานในชนบท เหมือน ผลงานวิจัยเดิม⁽⁶⁾ เนื่องจากการคมนาคม (ร้อยละ 60.5) ความต้องการทำประโยชน์ต่อชุมชนให้มากที่สุด (ร้อยละ 37.5) และ ยังคงต้องการอยู่ในระบบราชการเป็นส่วนใหญ่ เหมือนงานวิจัย เดิม⁽⁶⁾ สวัสดิการ ที่พัก สภาพที่ทำงาน การศึกษาต่อเนื่อง เครื่องมือทางทันตกรรมที่ทันสมัย ตลอดจนขวัญ กำลังใจ และ ความเอาใจใส่ของผู้บริหารระดับสูง ยังคงเป็นสิ่งที่ทันตแพทย์ในส่วนภูมิภาคยังคงรอคอยอยู่
5. สวัสดิการ ที่พัก มีผลต่อการเลือกสถานที่ทำงานในระบบราชการ และผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกลเป็นสิ่งที่ทันตแพทย์ต้องการให้มีการปรับปรุงเหมือนกับผลงานวิจัยเดิม⁽⁸⁾
6. เชื้อชาติ มีผลต่อการเลือกสถานที่ทำงานเหมือนกับงานวิจัยเดิม⁽¹⁴⁾⁽¹⁵⁾⁽¹²⁾
7. พบว่าทันตแพทย์ที่มีอายุมาก(ตั้งแต่ 40 ขึ้นไป)มีจำนวนน้อยที่สุด ซึ่งไม่เหมือนกับผลงานวิจัยเดิม⁽¹⁷⁾ ซึ่งรายงานว่ ทันตแพทย์ที่ย้ายจากเมืองหลวงไปทำงานในพื้นที่อื่น ๆ เป็นทันตแพทย์ที่มีอายุมาก

สถาบันวิทยบริการ

วิทยาลัยการน้อมมหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

(COMMENT)

1. การวางแผนเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคน⁽¹⁾

จากการวิจัยพบอย่างชัดเจนว่า ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในเรื่องที่อยู่อาศัยปัจจุบัน ภูมิสำเนาถิ่นเกิด และ เชื้อชาติ มีความสัมพันธ์อย่างชัดเจนกับทัศนคติของทันตแพทย์ต่อการเลือกสถานที่ทำงานในโรงพยาบาลทั่วไปของประเทศไทย ดังนั้น นโยบายการรับนักศึกษาทันตแพทย์จึงควรมีการเปลี่ยนแปลงระบบการคัดเลือกที่อาศัยเกณฑ์ความสามารถทางวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งไม่สามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนทันตแพทย์ในส่วนภูมิภาค การเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีภูมิสำเนาและถิ่นที่อยู่อาศัยในส่วนภูมิภาคได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาคือเป็นเรื่องที่ควรกระทำอย่างยิ่ง โดยอาจอยู่ในรูปโควตา

2. การวางแผนเพื่อการบริหารจัดการ⁽¹⁾

ทันตแพทย์ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อโรงพยาบาลส่วนภูมิภาคต้องการเลือกปฏิบัติงานในกรุงเทพฯ และ จังหวัดใหญ่ ๆ ดังนั้น การคัดเลือกหรือการจับสลากของกระทรวงสาธารณสุข จึงควรจัดการให้ได้ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีและมีความตั้งใจจริงที่จะปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาคก่อนเป็นลำดับแรก

3. การวางแผนเพื่อการกระจาย⁽¹⁾⁽¹⁶⁾

จากการวิจัยพบว่า ทันตแพทย์ให้ความสำคัญกับ การคมนาคนมากที่สุด รองลงมา คือสวัสดิการต่างๆ รวมทั้งที่พัก ดังนั้น การจัดให้มีที่พักใกล้กับสถานที่ทำงาน พาหนะรับ - ส่งของหน่วยราชการ การเพิ่มโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่และการศึกษา จึงควรได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมอย่างยิ่ง นอกจากนี้ การบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพและผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นสิ่งที่ ควรแก้ไขเพิ่มเติมเช่นกัน

4. การวางแผนเพื่อการส่งเสริมการบริการให้กับประชาชน⁽¹⁾⁽⁶⁾⁽¹²⁾

จากผลการวิจัยพบว่า ควรเพิ่มเครื่องมือทางทันตกรรม อุปกรณ์อำนวยความสะดวก และควรปรับปรุงรูปแบบการให้บริการต่อผู้ป่วยให้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

(CONCLUSIONS)

1. เพศ เชื้อชาติ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน และ ภูมิลำเนา มีผลกระทบต่อทัศนคติและความตั้งใจที่จะเลือกปฏิบัติงานในโรงพยาบาลทั่วไปของประเทศไทย
2. จากการวิจัยปัจจัยด้านเพศ พบว่า เพศหญิงมีการทำงานอยู่ในโรงพยาบาลส่วนภูมิภาคมากกว่าเพศชาย ส่วนการทดสอบไคสแควร์(χ^2) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า เพศกับสถานที่ทำงานในแต่ละภาคไม่มีความแตกต่างกัน
3. ท้นตแพทย์ที่มีเชื้อชาติไทย จะพบว่า มีการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่วนภูมิภาคมากกว่าท้นตแพทย์ที่มีเชื้อชาติจีนหรือเชื้อชาติอื่น ๆ ส่วนการทดสอบไคสแควร์(χ^2) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า เชื้อชาติกับสถานที่ทำงานในแต่ละภาคไม่มีความแตกต่างกัน
4. ท้นตแพทย์ที่มีอายุน้อย กล่าวคือ น้อยกว่า 40 ปี มีการเลือกทำงานอยู่ในโรงพยาบาลส่วนภูมิภาคมากกว่าท้นตแพทย์ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี ส่วนการทดสอบไคสแควร์(χ^2) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า อายุกับสถานที่ทำงานในแต่ละภาคไม่มีความแตกต่างกัน
5. ท้นตแพทย์ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีท้นตแพทยศาสตรบัณฑิต มักจะไม่เลือกทำงานในโรงพยาบาลส่วนภูมิภาค ส่วนการทดสอบไคสแควร์(χ^2) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระดับการศึกษากับสถานที่ทำงานในแต่ละภาคไม่มีความแตกต่างกัน
6. ที่อยู่อาศัยในปัจจุบันมีผลต่อการเลือกที่ทำงานอย่างเห็นได้ชัดคือ ท้นตแพทย์มีที่พักอยู่ในจังหวัดที่ตนทำงานมากถึง ร้อยละ 91.9 ส่วนการทดสอบไคสแควร์(χ^2) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ที่อยู่อาศัยในปัจจุบันกับสถานที่ทำงานในแต่ละภาคไม่มีความแตกต่างกัน
7. ภูมิลำเนาถิ่นเกิดมีผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกสถานที่ทำงานบ้างเล็กน้อย กล่าวคือ ท้นตแพทย์ร้อยละ 35.0 จะมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดที่ตนทำงาน ส่วนการทดสอบไคสแควร์(χ^2) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ภูมิลำเนาถิ่นเกิดกับสถานที่ทำงานในแต่ละภาคไม่มีความแตกต่างกัน
8. เหตุผลของการเลือกปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่วนภูมิภาคอื่น ๆ เรียงตามลำดับ จากมากไปน้อย คือ การคมนาคมที่สะดวก เช่น มียานพาหนะส่วนตัว สามารถเดินทางที่ทำงานได้ด้วยตนเอง เป็นต้น ท้นตแพทย์คาดหวังว่าสามารถทำประโยชน์ให้กับชุมชนนั้นสูงสุด การมีสวัสดิการที่ดี เช่น ที่พัก ส่วนการทดสอบไคสแควร์(χ^2) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า การย้ายตามญาติ(บิดา/มารดา/คู่สมรส ฯลฯ) กับการเลือกสถานที่ทำงานในแต่ละภาคมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value = 0.01) ส่วนปัจจัยอื่น ๆ (ในตารางที่ 7) กับการเลือกสถานที่ทำงานในแต่ละภาคไม่มีความแตกต่างกัน

9. สิ่งที่ทันตแพทย์ต้องการให้ปรับปรุงมากที่สุดตามลำดับคือ การบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกล โอ กาสก้าวหน้าในหน้าที่ และ การศึกษา อุปกรณ์อำนวยความสะดวกภายในสถานที่ทำงาน ที่พัก รูปแบบการให้บริการผู้ป่วย และ เครื่องมือทางทันตกรรม ส่วนการทดสอบไคสแควร์(χ^2) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า อุปกรณ์อำนวยความสะดวกภายในสถานที่ทำงาน(p-value = 0.02) และรายได้(p-value = 0.02) กับสถานที่ทำงานในแต่ละภาคมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยอื่น ๆ (ในตารางที่ 8) กับสถานที่ทำงานในแต่ละภาคไม่มีความแตกต่างกัน

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างแบบสอบถาม

โรงพยาบาล..... จังหวัด.....

แบบสอบถาม

เรื่อง ทศนคติของทันตแพทย์ต่อการเลือกสถานที่ทำงานในโรงพยาบาลทั่วไป

ของประเทศไทย

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ใน ที่ท่านต้องการ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลและสถานที่ทำงาน

- 1.1 เพศ 1. ชาย 2. หญิง
- 1.2 เชื้อชาติ 1. ไทย 2. จีน 3. อื่นๆ
- 1.3 อายุ 1. น้อยกว่า 30 ปี 2. 30 - 39 ปี
 3. 40 - 49 ปี 4. 50 - 59 ปี 5. มากกว่า 59 ปี
- 1.4 ภูมิลำเนา 1. กรุงเทพฯ 2. จังหวัดที่ท่านทำงานอยู่ขณะนี้ 3. จังหวัดอื่นๆ
- 1.5 ที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน
 1. กรุงเทพฯ 2. จังหวัดที่ท่านทำงานอยู่ขณะนี้ 3. จังหวัดอื่นๆ
- 1.6 ระดับการศึกษาสูงสุดในขณะนี้

 ปริญญาตรีทันตแพทยศาสตรบัณฑิต ประกาศนียบัตร / ปริญญาโท / ปริญญาเอกสาขา(กรณีทีเลือก ประกาศนียบัตร / ปริญญาโท / ปริญญาเอก)

1. ทันตกรรมประดิษฐ์ 2. ทันตกรรมหัตถการ 3. ปรีทันตวิทยา
4. ทันตพยาธิวิทยา 5. เวชศาสตร์ช่องปาก 6. ทันตกรรมจัดฟัน
7. ศัลยศาสตร์ช่องปาก 8. ทันตกรรมสำหรับเด็ก 9. ทันตกรรมชุมชน
10. รังสีวิทยา 11. กายวิภาคศาสตร์ 12. สรีรวิทยา 13. เภสัชวิทยา
14. ชีวเคมี 15. บริหาร 16. อื่นๆ

1.7 รายได้ต่อเดือนที่ท่านได้รับจากโรงพยาบาล

1. 7,000 - 10,000 บาท 2. 10,000 - 15,000 บาท
3. 15,000 - 20,000 บาท 4. มากกว่า 20,000 บาท

ส่วนที่ 2 ทักษะคติต่อการทำงานและสถานที่ทำงาน

2.1 ปัจจัยที่ท่านตัดสินใจทำงานในโรงพยาบาลที่ท่านทำอยู่ในขณะนี้(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. มีภูมิสำเนาอยู่ที่นั่น
2. มีพันธะสัญญาต้องกลับไปทำงาน
3. ไม่มีปัญหาเรื่องภาษาและวัฒนธรรม
4. มีคนรู้จักอยู่ที่นั่น
5. ย้ายตามญาติ(บิดา มารดา สามี หรือ ภรรยา ฯลฯ)
6. การคมนาคมจากที่พักไปยังที่ทำงานมีความสะดวก
7. ยานพาหนะส่วนตัว   8. ยานพาหนะรับ - ส่ง ของหน่วยราชการ
9. เดินทางที่ทำงานด้วยตนเอง   10. ยานพาหนะประจำทาง   11. อื่นๆ
12. บิดามารดาต้องการให้ท่านทำงานอยู่ที่นั่น
13. ที่พัก(บ้านของท่าน และ/หรือ บ้านญาติ) อยู่ใกล้ที่ทำงาน
14. ท่านคิดว่าทำประโยชน์ต่อประชาชนในจังหวัดนั้นได้สูงสุด
15. มีเครื่องมือทางทันตกรรมครบและทันสมัย
16. สถานที่ ที่ท่านทำงานอยู่มีสวัสดิการที่ดี(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
17. ที่พัก   18. ยานพาหนะรับ-ส่ง   19. รายได้
20. การจัดหลักสูตรเพื่อเพิ่มพูนความรู้   21. การลดหย่อนภาษี
22. อื่นๆ
23. มีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงานและการศึกษาต่อ
24. เป็นโรงพยาบาลที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับ
25. มีทัศนคติที่ดีต่อการบริหารงานของผู้อำนวยการโรงพยาบาล
- มีทัศนคติที่ดีต่อ
26. แพทย์ในโรงพยาบาล   27. พยาบาล
28. บุคลากรในกลุ่มงานทันตกรรม
31. ผู้ป่วยที่มารับการรักษา   30. เจ้าหน้าที่อื่นๆ
31. มีการระบาดของโรคร้ายแรง เช่น โรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง ที่อาจติดต่อมาถึงตัวท่านอยู่ใน
เกณฑ์ค่า
32. ใช้ทุน
33. อื่นๆ

2.2 ทักษะคติโดยรวมต่อสถานที่ทำงาน

1. ดีมาก   2. ดี   3. พอใช้   4. ควรปรับปรุง

2.3 ท่านคิดว่าโรงพยาบาลที่ท่านประจำอยู่ ควรปรับปรุงในส่วนใดบ้าง

- 1. เครื่องมือทางทันตกรรม
- 2. รูปแบบการให้บริการต่อผู้ป่วย
- 3. ค่าบริการทางสุขภาพของทันตแพทย์และ/หรือ ครอบครัว
- 4. ค่ารักษาพยาบาลของผู้ป่วย
- 5. ที่พัก
- 6. อุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆภายในสถานที่ทำงาน
- 7. รายได้
- 8. ความสะอาดของสถานที่ทำงาน
- 9. ยานพาหนะรับ-ส่ง
- 10. สวัสดิการต่อคนในครอบครัว
- 11. การบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพ
- 12. เพิ่มโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่และการศึกษา
- 13. เจ้าหน้าที่และผู้ร่วมงานในกลุ่มงาน
- 14. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกล
- 15. อื่นๆ ระบุ.....

.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารอ้างอิง

(REFERENCES)

1. เพ็ญศรี สิทธิสมวงศ์ และคณะ . เป้าหมายทางทันตสุขภาพของประเทศไทยและแนวทางการดำเนินงานเพื่อบรรลุสุขภาพดีถ้วนหน้าปี 2543 กรุงเทพฯ หน้า 69 - 80.
2. หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรีที่ สธ.0202/6331 ลงวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ.2531 เรื่อง มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2525 เห็นชอบกับโครงการแก้ปัญหาการกระจายทันตแพทย์ โดยกำหนดเงื่อนไขในการเข้ารับราชการของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ.2525.
3. คณะกรรมการจัดสรรนักศึกษาทันตแพทย์ผู้ทำสัญญา ปี 2532.
4. รายงานประจำปี 2537 กองโรงพยาบาลภูมิภาคสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข.
5. พิชิต โคตรจรัส. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อทัศนคติของนักศึกษาทันตแพทย์เกี่ยวกับนักศึกษาที่ได้รับทุนในประเทศไทยที่จะออกไปปฏิบัติงานในชนบท ชม. ทันตสาร 2534 ;12 :18-24.
6. พัชรารวม ศรีศิลป์นันท์ , อุทัยวรรณ กาญจนากามล. ทัศนคติของทันตแพทย์ผู้ทำสัญญาต่อการปฏิบัติงานในระบบราชการ ชม. ทันตสาร 2534 ; 12 : 25-32.
7. สุวิน วิสุทธิสิน , สุณี ผลดีเยี่ยม . ทัศนคติที่เปลี่ยนไปของทันตแพทย์ผู้ทำสัญญา รุ่นที่ 1 ของกระทรวงสาธารณสุข ว.ทันต. จุฬาฯ 2534 ; 14(2) : 111-118.
8. วิลาส สัตย์สันต์สกุล , สมใจ แซ่โต๊ะ . ทัศนคติของทันตแพทย์ใช้ทุน ในโรงพยาบาลระดับต่างๆในภาคใต้ ชม. ทันตสาร 2534 ; 12 : 33-38.
9. กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. เอกสารประกอบการสัมมนา : ผลการสำรวจทันตสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 3 และ การคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต โรงแรมเอเชีย กรุงเทพมหานคร 2532.

10. Brennan, D.S., Spencer, A.J., Szuster, F.S. **Dentist service rates and distribution of practice styles over time.** *Community Dent. Oral Epidemiol.* 1996 ; 24(2) : 141-151.
11. Brand, A.A., Rudolph, Gilbert, L. **Future dental human resource needs -a qualitative approach.** *J. Dent. Assoc. S. Afr.* 1994 ; 49(12) : 599-602.
12. Waldman, H.B. **Distributing dentists throughout the nation.** *Ann. Dent.* 1994 ; 53(2) : 26-29.
13. Waldman, H.B. **Distribution of endodontists : 1982-1991.** *J. Endod.* 1993 ; 20(1) : 43-47.
14. Waldman, H.B. **Distribution of prosthodontists: 1982 - 1991.** *J. Prosthet. Dent.* 1994 ; 72(1) : 89-94.
15. Waldman, H.B. **Variation and distribution of periodontists: 1982-1991.** *J. Periodontol.* 1993 ; 64(11) : 1079-1084.
16. Man, J., Gat, E., Lubliner, D., Malowanczyx, C., Shwatz, C., Zusman, S., Ela, K. **Dental underemployment :a study of uncontrolled dental manpower immigration.** *Int. Dent. J.* 1993 ; 43(4): 317-322.
17. Lowell-Smith, E.G. **Pattern of dentist location: Lansing, Michigan 1950 - 1991.** *Soc. Sci. Med.* 1993 ; 36(4) :569-573.
18. Stangel, I. **Factors affecting the future need for dental manpower in Canada and Quebec.** *J. Can. Dent. Assoc.* 1992 ; 58(12) : 1005, 1008-1010, 1014.
19. Beazoglou, T.J., Crake, G.M., Doherty, N.J., Heffley, D.R. **Determination of dentists' geographic distribution.** *J. Dent. Educ.* 1992 ; 56(11) : 735.

20. Meskin, L. , Gooch, B.F. , Davidson, G.B. , Burton, K.L. , Oliver, R.C. **The Minnesota dental practice analysis system.** J. Am. Dent. Assoc. 1983 : 106(6) : 846-848.
21. Galginaitis, C. **An analysis of dental practice from 1952 to 1976.** Council on Dental Practice and Bureau of economic and Behavioral Research. J. Am. Dent. Assoc. 1980 ; 100(1) : 89-96.
22. Wilson, A.A. , Branch, L.G. , Niessen, L.C. **Practice pattern of male and female dentists.** J. Am. Dent. Assoc. 1988 ; 116(2) : 173-177.
23. Razak, I.A. , Lind, O.P. **Dentists' attitude toward auxiliaries in Malaysia.** Community Dent. Health 1994 ; 11(1) : 24-28.
24. Douglass, C.W. , Cole, K.O. **The supply of dental manpower in the United States.** J. Dent. Educ. 1979 ; 43(5) : 287-302.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย